

Sygn. akt VI ACa 1120/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Małgorzata Kuracka (spr.)

Sędzia SA – Aldona Wapińska

Sędzia SO (del.) – Jacek Bajak

Protokolant: – sekr. sądowy Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w W.

przeciwko B. K. (1), H. P. (1) i R. P. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 19 kwietnia 2012 r.

sygn. akt III C 1828/06

I zmienia zaskarżony wyrok w punkcie drugim w ten tylko sposób, że zasądza dodatkowo na rzecz powoda (...) sp. z o.o. w W. odsetki ustawowe od kwoty 63 032,90 zł (sześćdziesiąt trzy tysiące trzydzieści dwa złote 90/100) od B. K. (1) od dnia 21 listopada 2003 r. do dnia 14 lutego 2011 r., od H. P. (1) od dnia 23 marca 2003 r. do dnia 3 marca 2011 r. i od R. P. (1) od dnia 21 marca 2003 r. do dnia 14 lutego 2011 r.;

II odrzuca apelację w części dotyczącej żądania zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Okręgowym;

III w pozostałej części apelację oddala;

IV nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz strony pozwanej za II instancję od oddalonej części apelacji.

Sygn. akt VI ACa 1120/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie I. zasądził od B. K. (1), H. P. (1), R. P. (1) solidarnie na rzecz (...) sp. z o.o. w W. kwotę 63.032,90 zł z ustawowymi odsetkami w stosunku do B. K. (1) i R. P. (1) od dnia 15 lutego 2011 roku, a w stosunku do H. P. (1) od dnia 4 marca 2011 roku - do dnia zapłaty; w punkcie

II oddalił powództwo w pozostałym zakresie; a w punkcie III. nakazał pobrać od B. K. (1), H. P. (1), R. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 4.382,00 zł tytułem nieuiszczonego wpisu sądowego.

Rozstrzygnięcie powyższe zapadło na podstawie następujących ustaleń i rozważań.

W dniu 28 grudnia 2000 roku wierzyciel Zakłady (...) sp. z o.o. w W. złożył wniosek do Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy, Wydział (...) o ogłoszenie upadłości Spółki PHU (...) sp. z o.o. z/s W.. W dniu 12 kwietnia 2001 roku Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, Wydział (...) oddalił wniosek PHU (...) sp. z o.o. z/s W. o otwarcie postępowania układowego i ogłosił upadłość spółki PHU (...) sp. z o.o. z/s W., wskazując w uzasadnieniu tego postanowienia iż Spółka (...) sp. z o.o. z/s W. od 1998 roku generowała straty a w 2000r. poniosła stratę w wysokości 3.715.355,01 zł. Sąd Rejonowy nadto podnosił w tym uzasadnieniu że co prawda spółka wdrażała plan naprawczy przedsiębiorstwa to jednak nie spowodowało to zmniejszenia strat a straty te z roku na rok się powiększały. Sąd Rejonowy postanowieniem z 12 kwietnia 2001 roku wezwał wierzycieli do zgłoszenia swoich wierzytelności w terminie 21 dni od ukazania się obwieszczenia o ogłoszeniu upadłości. W dniu 17 maja 2001 roku (...) spółka z o. o. w W. zgłosiła w sprawie XVII U 9/01 w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy Wydział (...) swoją wierzytelność w stosunku PHU (...) sp. z o.o. z/s W., w kwocie 78.893,13 złotych dołączając do tego wniosku oryginały faktur. Wezwaniem z dnia 5 lutego 2002 roku powód (...) spółka z o. o. w W. wezwała pozwanych do zapłaty należności PHU (...) sp. z o.o. z/s W., w kwocie 76.490,17 złotych. Członkami zarządu w Spółce PHU (...) sp. z o.o. z/s W. byli: R. P. (1) - prezes zarządu, B. K. (1) - członek zarządu i H. P. (1) - członek zarządu. Postanowieniem Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy (...) Wydział (...) z dnia 14 marca 2002 roku została ustalona lista wierzytelności na której pod pozycją 192 w kwocie 72.274,68 złotych w kategorii VI została uznana wierzytelność powodowej Spółki. Na rzecz powodowej Spółki w toku postępowania upadłościowego została wypłacona w dniu 26 września 2006r. przez Syndyka Masy Upadłości PHU (...) sp. z o.o. kwota 8.564,55 złotych. W dniu 29 maja 2007 roku powód w związku z wypłatą na jego rzecz przez syndyka kwoty 8.564,55 złotych ograniczył powództwo do kwoty 75.774,55 złotych, wskazując iż kwotę tę zaliczono na poczet odsetek w kwocie 7.848,93 zł oraz zmniejszono kwotę z faktury (...) 285,34 do kwoty 10.569,72 zł /tj. o 715,62 zł/. Następnie jeszcze w toku postępowania upadłościowego Syndyk Masy Upadłości PHU (...) sp. z o.o. przekazał powodowi kwotę 677, 23 zł, tę kwotę powód zaliczył na poczet odsetek od kwoty 1.865, 94 złotych domagając się zapłaty solidarnie od pozwanych kwoty 75.774, 55 złotych. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, (...) Wydział (...) zakończył postępowanie w sprawie X U 12/06 wydając postanowienie w dniu 7 października 2010 r.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy wykazał, iż zostały spełnione przesłanki z art. 299 § 1 k.s.h., a pozwani nie przeprowadzili skutecznej egzoneracji w oparciu o treść art. 299 § 2 k.s.h., w szczególności nie wykazali by wniosek o wszczęcie postępowania układowego złożono we właściwym czasie. Zdaniem Sądu I instancji zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym było jedynym prawidłowym, zgodnym z prawem działaniem powoda podjętym w celu odzyskania długu od spółki PHU (...) sp. z o.o.

Jak wskazał Sąd Okręgowy w toku postępowania upadłościowego Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy (...) Wydział (...) postanowieniem z dnia 14 marca 2002 roku uznał wierzytelność powoda w stosunku do spółki PHU (...) sp. z o.o. do kwoty 72.274,68 złotych. W toku tego postępowania upadłościowego zostały też przez Syndyka Masy Upadłości PHU (...) sp. z o.o. wypłacone powodowi kwoty: 8.564,55 złotych i 677,23 złotych.

Sąd Okręgowy powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 2009 r. I CSK 34/09 stwierdził zatem, że wobec niezaspokojenia powoda w całości w postępowaniu upadłościowym jego należności uznanej przez Sąd do kwoty 72.274,68 zł, a tylko zaspokojenie w części do kwoty 9.241,78 zł /8.564,55 zł + 677,23 zł/ powód wykazał bezskuteczność egzekucji wobec spółki PHU (...) sp. z o.o., co do kwoty 63.032,90 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego pozwani nie udowodnili też, że we właściwym czasie zgłosili wniosek o wszczęcie postępowania układowego. Jak bowiem wynika z uzasadnienia postanowienia Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy, Wydział (...) z dnia 12 kwietnia 2001 roku, którym to postanowieniem Sąd oddalając wniosek PHU (...) sp. z o.o. z/s W. o otwarcie postępowania układowego, ogłosił upadłość spółki PHU (...) sp. z o.o. z/s W. – że spółka (...) sp. z o.o. z/s W. już od 1998 roku generowała straty, a w 2000 r. poniosła stratę nawet w wysokości 3.715.355,01 zł. I

choć spółka wdrażała plan naprawczy przedsiębiorstwa, to jednak nie spowodowało to zmniejszenia strat a wprost przeciwnie straty te z roku na rok się tylko się powiększały.

Powyższe zdaniem Sądu Okręgowego wskazywało, iż wniosek o wszczęcie postępowania układowego czy upadłościowego winien być złożony wcześniej, przy czym Sąd I instancji zwrócił uwagę na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2007 r. w sprawie II CSK 230/07, z którego wynika, że przy ocenie, czy wniosek o wszczęcie postępowania układowego został złożony we właściwym czasie w rozumieniu art. 299 § 2 k.s.h., powinna być rozważana także okoliczność, że proponowany przez dłużnika układ został przyjęty przez zgromadzenie wierzycieli, a sąd go zatwierdził.

Tymczasem jak wskazał Sąd Okręgowy, w niniejszej sprawie nie tylko, że proponowany układ przez dłużnika nie został przyjęty przez zgromadzenie wierzycieli, ale też nie był zatwierdzany przez Sąd, a wniosek dłużnika PHU (...) sp. z o.o. z/s W. o otwarcie postępowania układowego został oddalony.

Sąd Okręgowy wskazał również, że dowód z opinii biegłego sądowego ds. rachunkowości na okoliczność ustalenia czasu właściwego do zgłoszenia wniosku o upadłość PHU (...) sp. z o.o., nie został przez Sąd przeprowadzony i dopuszczony, gdyż pozwany H. P., który zgłaszał ten wniosek nie uiścił zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego, co uzasadniało postanowienie z dnia 7 listopada 2011 r. o pominięciu w/w dowodu.

Dlatego też, Sąd Okręgowy uwzględnił żądanie pozwu zasądzając na rzecz powoda od pozwanych solidarnie na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. kwotę 63.032,90 złotych, przyjmując kwotę uznaną przez Sąd Rejonowy w toku postępowania upadłościowego, tj. kwotę 72.274,68 złotych - jako udowodnioną wierzytelność należną powodowi od Spółki PHU (...) sp. z o.o., gdzie od tej to kwoty należności należało odjąć kwotę uzyskaną przez powoda w toku postępowania upadłościowego, tj. kwotę - 9.241,78 zł /72.274,68 zł - 9.241,78 zł = 63.032,90 zł/. Natomiast powództwo ponad kwotę 63.032,90 zł Sąd I instancji jako niezasadne oddalił.

Odsetki ustawowe od kwoty należności głównej Sąd Okręgowy zasądził na podstawie art. 481 § 1 k.c. od daty doręczenia pozwanym pisma, w którym powód precyzuje swoje żądanie w tej sprawie, po zakończeniu postępowania upadłościowego do dnia zapłaty /doręczenie pisma z dnia 7.01.2011 r. z k. 212 pełnomocnikowi pozwanych B. K. i R. P. w dniu 15 lutego 2011 r. zwrotka k. 240 i pozwanemu H. P. w dniu 4.03.2011 r. k. 252/.

Sąd Okręgowy przyjął bowiem, iż dopiero po zakończeniu postępowania upadłościowego była znana powodowi kwota odszkodowania jaką może dochodzić od pozwanych - jako członków zarządu spółki PHU (...) sp. z o.o., dlatego też dopiero od wezwania pozwanych do zapłaty tej kwoty można było uznać, iż pozwani pozostają w opóźnieniu.

W związku z tym, że powód po zakończeniu postępowania upadłościowego, w tym czasie nie przesyłał wezwań pozwanym do zapłaty należności, Sąd Okręgowy przyjął, iż dniem w którym pozwani dowiedzieli się o roszczeniu należnym powodowi w tej sprawie jest dzień doręczenia im pisma powoda, w którym precyzuje swoje żądania w przedmiotowej sprawie już po zakończeniu postępowania upadłościowego.

Kwotę 4.382,00 zł tytułem nieuiszczonego wpisu sądowego od uwzględnionego powództwa Sąd Okręgowy nakazał pobrać od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 13 czerwca 1967 r.

Apelację od tego wyroku złożyła strona powodowa. Jak wynika z jej treści zaskarżyła ona orzeczenie w części oddalającej powództwo co do należności głównej, ostatecznie ponad zasądzoną kwotę 63 032, 90 zł, wskazując, iż należność główna winna być zasądzona w kwocie 75 774, 55 zł /k. 530 i k. 580/ oraz w zakresie odsetek ustawowych od dochodzonych należności ponad zasądzone kwoty tychże odsetek, wskazując te kwoty szczegółowo, z rozbiem na poszczególne należności cząstkowe, w apelacji /k. 530/ i wnosząc w konsekwencji o zmianę wyroku na zgodny z pozwem oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego /k. 533/. W kolejnym piśmie stanowiącym uzupełnienie braków apelacji wskazała kwotowe wartości przedmiotu zaskarżenia z uwzględnieniem wyliczenia kwestionowanych odsetek: w stosunku do B. K. (1) i R. P. (1): 98 192,61 zł i w stosunku do H. P. (1): 98 574,26 zł, wnosząc jednocześnie

o zasądzenie odsetek ustawowych od tych kwot od dnia 6 lipca 2012 r. /k. 530-601/. Z treści apelacji należy wnosić, iż skarżąca zarzuciła błędne przyjęcie przez Sąd Okręgowy terminu początkowego naliczania odsetek i w konsekwencji jak należy rozumieć naruszenie art. 299 k.s.h. i art. 481 § 1 k.c.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja okazała się częściowo zasadna, tj. w zakresie dotyczącym znacznej części odsetek od zasądzonej należności głównej. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne z poniższym uzupełnieniem. W pierwszej kolejności należy wskazać, iż brak było podstaw do korekty orzeczenia w zakresie zasądzonej należności głównej. Kwota ta została ustalona w sposób pewny, tj. nie budzący wątpliwości w postępowaniu upadłościowym, figuruje ona na liście wierzytelności w wysokości 72 274, 68 zł, zaś stosownie do treści art. 170 § 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe (Dz.U.1991.118.512 j.t. ze zm.), które z mocy art. 536 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U.2012.1112 j.t.) będzie miało zastosowanie w niniejszej sprawie, wyciąg z ustalonej listy wierzytelności jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu. Natomiast wierzytelność za którą ponoszą odpowiedzialność członkowie zarządu spółki stosownie do treści art. 299 § 1 k.s.h. winna być w ten sposób, tj. tytułem egzekucyjnym, stwierdzona. Z uwagi na fakt, iż stosownie do treści art. 33 § 1 wyżej wskazanego Rozporządzenia Prezydenta z 1934 r. Prawo upadłościowe od daty ogłoszenia upadłości nie biegają odsetki w stosunku do masy upadłości, brak było podstaw zaliczania świadczeń spełnionych na rzecz powoda w toku postępowania upadłościowego na poczet tychże odsetek nawet częściowo. Tym samym prawidłowo Sąd Okręgowy odjął od kwoty 72 274,68 zł, ustalonej w/w tytułem wykonawczym, kwotę 9241,78zł /8 564,55 zł + 677,23 zł/, co daje zasądzoną należność w wysokości 63 032, 90 zł. Tym samym Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował art. 299 k.s.h. w tym zakresie. Natomiast Sąd I instancji naruszył ten przepis w związku z art. 481 § 1 k.c. uznając, iż dopiero po zakończeniu postępowania upadłościowego znana była kwota odszkodowania jakiej może dochodzić powód od pozwanych. Pogląd ten jest dowolny i nie znajdował odzwierciedlenia w obowiązujących przepisach prawa. Należy bowiem zauważyć, iż jak wskazywano wyżej, a co nie budziło żadnych wątpliwości, kwota wierzytelności została ustalona w postępowaniu upadłościowym mocą postanowienia z dnia 14 marca 2002 r. Pozwani byli wprawdzie wzywani do zapłaty pismem powoda z dnia 5 lutego 2002 r. /k. 12/, jednakże brak jest dowodu doręczenia tego pisma, nie wiadomo w ogóle kiedy zostało ono doręczone pozwany. Tym samym należy przyjąć, iż odsetki należą się od daty następnego dnia po dacie wymagalności, ustalonej zgodnie z art. 455 k.c. /por. wyrok SN z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00/, a zatem od daty wezwania do zapłaty. W stosunku do pozwanego R. P. (1) było to doręczenie odpisu pozwu w dniu 20 marca 2003 r. /k. 36/, w stosunku do H. P. (1) - doręczenie pozwu w sposób zastępczy w trybie art. 139 § 1 k.p.c. w zw. z § 9 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowego trybu doręczania pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym (Dz.U.1999.62.697), w brzmieniu wówczas obowiązującym, wymagającym jedynie 7- dniowego okresu przetrzymywania przesyłki na poczcie – /k. 43/, zaś w stosunku do B. K. (1), z uwagi na wadliwość awizowanej przesyłki /brak adnotacji kiedy zwrócono przesyłkę niepodjętą, gdy już od obowiązywała dwukrotna awizacja /k. 65/ należy przyjąć termin rozprawy w dniu 20 listopada 2003 r. /k.72 i 72 odwrót/, kiedy się stawiła na rozprawę. Zasądzenie odsetek od wyżej omówionej kwoty należności głównej od dat bezpośrednio następujących po datach wezwania do zapłaty jest zgodne z poglądem, który Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela, iż okoliczność, że odsetki nie biegają w stosunku do masy upadłości nie wpływa na zakres odpowiedzialności członka zarządu, która to odpowiedzialność obejmuje całość należności, a zatem również odsetki od należnego zobowiązania, co razem stanowi całość szkody /por. wyrok SN z dnia 16 października 1998 r., III CKN 650/97, uchwała SN z dnia 7 grudnia 2006 r. III CZP 118/06/. Tym samym prawidłowe zastosowanie przepisów art. 299 k.s.h. i art. 481 § 1 k.c. wymagało dodatkowego zasądzenia odsetek od przedmiotowej należności od wyżej wskazanych dat do dnia poprzedzającego dzień, od którego zasądził odsetki Sąd Okręgowy. Implikowało to zmianę wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. jak w pkt. I sentencji. Z powyżej wskazanych względów brak było tym samym podstaw do zasądzenia odsetek za okresy wcześniejsze, wskazywane odrębnie do części należności głównej, sprecyzowane w apelacji, skoro miały one miejsce przed wezwaniem dłużników do zapłaty. Skutkowało to oddaleniem apelacji w części ponad zasądzoną należność główną i należne w wyżej wskazany sposób odsetki. Niedopuszczalne było natomiast z uwagi na treść art. 383 k.p.c. rozszerzenie powództwa o odsetki od odsetek w piśmie precyzującym apelację. Z tych już więc względów

podlegała ona oddaleniu w tej części. Powyższe argumenty uzasadniały z mocy art. 385 k.p.c. rozstrzygnięcie zawarte w pkt. III wyroku. Z kolei co do kwestionowanych w apelacji kosztów procesu za I instancję, zauważyć należy, że strona powodowa nie złożyła wniosku o uzupełnienie wyroku w tym zakresie, wyrok zaś Sądu I instancji nie zawiera rozstrzygnięcia w tym przedmiocie, a zatem apelacja w związku z tym była niedopuszczalna, co z mocy art. 370 k.p.c. w zw. art. 373 k.p.c. implikowało jej odrzucenie. Jednocześnie Sąd Apelacyjny uznał, iż zasadne jest nieobciążanie strony powodowej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz strony pozwanej za II instancję od oddalonych części apelacji, skoro strona powodowa jest w ciężkiej sytuacji finansowej, nie prowadzi działalności gospodarczej, nie zatrudnia pracowników, zaś jedynie stara się odzyskać należności od dłużników celem spłaty długów spółki / dokumenty obrazujące stan spółki: k. 542-551/, zaś w znacznej części wygrała sprawę. Uzasadniało to zastosowanie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 102 k.p.c. i skutkowało orzeczeniem jak w pkt. IV wyroku.